

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

42767070

BRNO 1980

VÝZKUM PALEOLITICKÉ STANICE V DOLNÍCH VĚSTONICÍCH

/okr. Břeclav /

Bohuslav Klíma, AÚ ČSAV Brno

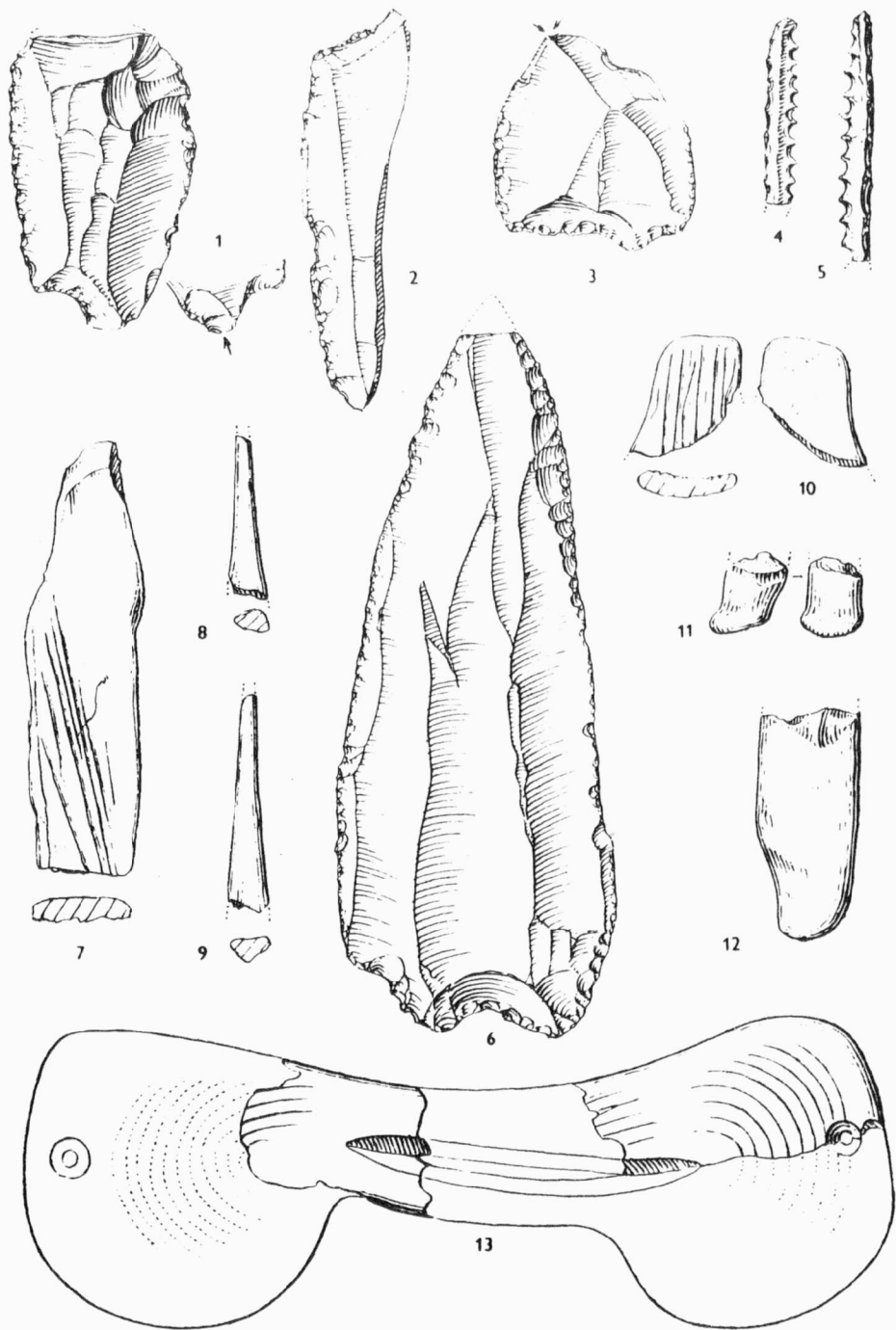
/Obr. 1 /

První fáze výzkumu paleolitického sídliště u Dol. Věstonic v roce 1977 spočívala v otevření dvou šachtic v horní části stanice, kde mezi závěrečnou linií výkopů z let 1925-1927 a druhým sídlištním objektem 1951-1952 leží v rozpětí 70 metrů zatím ještě neprozkoumané plochy. Prvá z nich /sonda A/ navazovala na výkop z r. 1925 a prokázala v délce 5 m přítomnost slabého nálezového horizontu v hloubce 180-230 cm, který v západní části sondy odhalil menší seskupení mamutích kostí. Zde nabýval také podoby pravé kulturní vrstvy, dosahoval větší mocnosti /15 cm/ a skládal se ze tří oddělených poloh, z nichž spodní obsahovala ohniště. Mamutí kosti, které ležely na povrchu jeho silně propálené a černavě zbarvené výplně, byly silně ohořelé a přepálené. Zřejmě byly pohozeny ještě do živého ohně, který je však již nestrávil. Sypká vrstva s hojnými zbytky uhlíku poskytla v dostatečném množství vzorky pro určení absolutního stáří studovaného nálezového horizontu radiokarbonovou datovací metodou, které bude platné i pro místo, jež v r. 1925 vydalo věstonickou venuši.

Třebaže zkoumaná plocha leží jen nepatrně vzdálena od ústředního sídlištního prostoru, poskytla ostatní doklady o pobytu prvobytné lovecké společnosti jen v minimálním počtu a ve velmi omezeném výběru. Znovu se tak potvrdilo, že osídlené plochy paleolitických stanic jsou poměrně ostře ohraničeny. Opačně však zase ohniště se skupinou mamutích kostí by mohlo prozrazovat pokračující výskyt kulturní vrstvy vzhůru do svahu, kde byla otevřena až při okraji parcely pod vysokou mezi druhá šachtice /sonda B/. Ta prozradila v hloubce 200 cm prudký sklon povrchu, zřejmě okraj sesuvu nebo hlubší terenní rýhy, a tím i skutečnost, že studovaný areál je modelován podstatně složitěji než bylo možno zatím předpokládat a že může skrývat ještě i jiná překvapení. Pro prudký úklon původního povrchu do větších hloubek a značně provlhčeného prostředí se podařilo prošetřit jen 3 m² kulturní vrstvy, které však poskytly více nálezů, nežli sonda předchozí. Byly mezi nimi i dvě dokonalé a pro zdejší industrie pavlovienu velmi charakteristické pilečky.

Po sklizni, podmítce a po prvních podzimních deštích byl prostor stanice připraven dobře k podrobnému průzkumu. Na několika místech se znovu objevily zřetelné stopy po výchozu kulturní vrstvy až do ornice, nejnápadněji v oné výrazné linii posunu, která vymezuje napříč ve svahu zdvižený hřbet jílovitých sesutých došek s velkým množstvím vápencové sutě. Plošným způsobem bylo v povrchových vrstvách odkryto 9 m² a při tom prošetřeny podrobně útržky kulturní vrstvy v průběhu okrajového, tlakově značně namáhaného pásma. V příznivých místech se skládala kulturní vrstva ze tří samostatných složek, oddělených a překrytých spraší. V takové podobě vznikla v původním uložení o něco výše ve svahu ještě před sesuvem. Obsahovala také vedle mamutích kostí i kosterné pozůstatky ostatních zvířat, hlavně koně, soba, vlka, lišky a zajíce, poměrně početnou industrii kamennou, zlomky kostěných nástrojů, modelované hrudky pálené hlíny a dokonce i fragmenty plochého a obloukovitými rýhami zdobeného závěsku z mamutoviny. Odpovídala tedy zcela obvyklému sídlištnímu vývoji kulturních vrstev ve studovaném prostředí. V takové podobě, přeplněna černou výplní rozrušeného ohniště, byla sevřena a vklíněna ve dvou rovnoběžných dislokačních spárách, které v plastickém vypracování zapadaly téměř vertikálně šikmo pod basí sesuvu. Sondáž v okrajovém pruhu sesuvového pásma významně osvětlila nálezovou situaci a současně upozornila na nutnost dalších takových zákroků, které by předešly rozrušení terenními úpravami obnažených vrstev při dalším zemědělském obdělávání.

Grabung der paläolithischen Station in Dolní Věstonice /Bez. Břeclav/. In der ersten Grabungsphase wurden zwei Schächte im oberen Teil der Station geöffnet. Sonde A knüpfte an die Grabung aus dem Jahre 1925 an und ermöglichte eine genügende Menge von Holzkohlestückchen für eine Datierung durch die Radiokarbonmethode zu gewinnen, gerade für den Horizont, in dem die Wisternitzer Venus lag. Sonde B gewährte wiederum zwei charakteristische und vollendete Steinsägen. Im Herbst gelang es noch Abrisse der Kulturschicht zu untersuchen, die in der Linie am Rande der durch Abrutsch angestregten Zone im mittleren Teil der Station eingeklemmt war. Ausser Tierknochen und verhältnismässig zahlreicher Steindustrie fand man auch modellierte Klümpchen aus gebranntem Ton und Bruchstücke eines flachen Anhängers, aus Elfenbein geschnitzt, der mit geritzten konzentrischen Bögen verziert ist.

Obr. 1
 Dolní Věstonice /okr. Břeclav/. Výběr nálezů z výzkumu paleolitické stanice. Výkop A: 1 rydlo, 2 odštěp rydla; výkop B: 3 rydlo, 4-5 pilečky; výkop C: 6 hrot, 7 zlomek kosti s řeznými rýhami, 8-9 zlomky šidel, 10 hladidlo z mamotoviny, 11-12 odlomené nožky zvířecích sošek z pálené hlíny, 13 rekonstrukce závěsku z mamotoviny. - Fundauswahl von der Grabung der paläolithischen Station. Grabung A: 1 Stichel, 2 Stichelabspliss; Grabung B: 3 Stichel, 4-5 Sägen; Grabung C: 6 Spitze, 7 Knochenbruchstück mit Schnitttritzen, 8-9 Ahlenbruchstücke, 10 Glätter aus Mammutelfenbein, 11-12 abgebrochene Füße von Tierfiguren aus gebranntem Ton, 13 Rekonstruktion eines Anhängers aus Mammutelfenbein.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně